శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే పంచవింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే పంచవింశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీభగవానువాచ
గుణానామసమిశ్రాణాం పుమాన్ యేన యథా భవేత్ ।
తన్మే పురుషవర్యేదముపధారయ శంసతః ॥ **1** ॥

శమో దమస్తితిక్షేక్షా తపః సత్యం దయా స్మృతిః ।
తుష్టిస్త్యాగోఽస్పృహా శ్రద్ధా హ్రీర్దయాదిః స్వనిర్వృతిః ॥ **2** ॥

కామ ఈహా మదస్తృష్ణా స్తంభ ఆశీర్భిదా సుఖం ।
మదోత్సాహో యశఃప్రీతిర్హాస్యం వీర్యం బలోద్యమః ॥ **3** ॥

క్రోధో లోభోఽనృతం హింసా యాచ్ఞా దంభః క్లమః కలిః ।
శోకమోహౌ విషాదార్తీ నిద్రాఽఽశా భీరనుద్యమః ॥ **4** ॥

సత్త్వస్య రజసశ్చైతాస్తమసశ్చానుపూర్వశః ।
వృత్తయో వర్ణితప్రాయాః సన్నిపాతమథో శృణు ॥ **5** ॥

సన్నిపాతస్త్వహమితి మమేత్యుద్ధవ యా మతిః ।
వ్యవహారః సన్నిపాతో మనోమాత్రేంద్రియాసుభిః ॥ **6** ॥

ధర్మే చార్థే చ కామే చ యదాసౌ పరినిష్ఠితః ।
గుణానాం సన్నికర్షోఽయం శ్రద్ధారతిధనావహః ॥ **7** ॥

ప్రవృత్తిలక్షణే నిష్ఠా పుమాన్ యర్హి గృహాశ్రమే ।
స్వధర్మే చానుతిష్ఠేత గుణానాం సమితిర్హి సా ॥ **8** ॥

పురుషం సత్త్వసంయుక్తమనుమీయాచ్ఛమాదిభిః ।
కామాదిభీ రజోయుక్తం క్రోధాద్యైస్తమసా యుతం ॥ **9** ॥

యదా భజతి మాం భక్త్యా నిరపేక్షః స్వకర్మభిః ।
తం సత్త్వప్రకృతిం విద్యాత్ పురుషం స్త్రియమేవ వా ॥ **10** ॥

యదా ఆశిష ఆశాస్య మాం భజేత స్వకర్మభిః ।
తం రజఃప్రకృతిం విద్యాద్ధింసామాశాస్య తామసం ॥ **11** ॥

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి గుణా జీవస్య నైవ మే ।
చిత్తజా యైస్తు భూతానాం సజ్జమానో నిబధ్యతే ॥ **12** ॥

యదేతరౌ జయేత్ సత్త్వం భాస్వరం విశదం శివం ।
తదా సుఖేన యుజ్యేత ధర్మజ్ఞానాదిభిః పుమాన్ ॥ **13** ॥

యదా జయేత్తమః సత్త్వం రజః సంగం భిదా చలం ।
తదా దుఃఖేన యుజ్యేత కర్మణా యశసా శ్రియా ॥ **14** ॥

యదా జయేద్ రజః సత్త్వం తమో మూఢం లయం జడం ।
యుజ్యేత శోకమోహాభ్యాం నిద్రయా హింసయాఽఽశయా ॥ **15** ॥

యదా చిత్తం ప్రసీదేత ఇంద్రియాణాం చ నిర్వృతిః ।
దేహేఽభయం మనోఽసంగం తత్ సత్త్వం విద్ధి మత్పదం ॥ **16** ॥

వికుర్వన్ క్రియయా చాధీరనిర్వృత్తిశ్చ చేతసాం ।
గాత్రాస్వాస్థ్యం మనో భ్రాంతం రజ ఏతైర్నిశామయ ॥ **17** ॥

సీదచ్చిత్తం విలీయేత చేతసో గ్రహణేఽక్షమం ।
మనో నష్టం తమో గ్లానిస్తమస్తదుపధారయ ॥ **18** ॥

ఏధమానే గుణే సత్త్వే దేవానాం బలమేధతే।
అసురాణాం చ రజసి తమస్యుద్ధవ రక్షసాం ॥ **19** ॥

సత్త్వాజ్జాగరణం విద్యాద్ రజసా స్వప్నమాదిశేత్।
ప్రస్వాపం తమసా జంతోస్తురీయం త్రిషు సంతతం ॥ **20** ॥

ఉపర్యుపరి గచ్ఛంతి సత్త్వేన బ్రాహ్మణా జనాః।
తమసాధోఽధ ఆముఖ్యాద్ రజసాంతరచారిణః ॥ **21** ॥

సత్త్వే ప్రలీనాః స్వర్యాంతి నరలోకం రజోలయాః।
తమోలయాస్తు నిరయం యాంతి మామేవ నిర్గుణాః ॥ **22** ॥

మదర్పణం నిష్ఫలం వా సాత్త్వికం నిజకర్మ తత్।
రాజసం ఫలసంకల్పం హింసాప్రాయాది తామసం ॥ **23** ॥

కైవల్యం సాత్త్వికం జ్ఞానం రజో వైకల్పికం చ యత్।
ప్రాకృతం తామసం జ్ఞానం మన్నిష్ఠం నిర్గుణం స్మృతం ॥ **24** ॥

వనం తు సాత్త్వికో వాసో గ్రామో రాజస ఉచ్యతే।
తామసం ద్యూతసదనం మన్నికేతం తు నిర్గుణం ॥ **25** ॥

సాత్త్వికః కారకోఽసంగీ రాగాంధో రాజసః స్మృతః।
తామసః స్మృతివిభ్రష్టో నిర్గుణో మదపాశ్రయః ॥ **26** ॥

సాత్త్విక్యాధ్యాత్మికీ శ్రద్ధా కర్మశ్రద్ధా తు రాజసీ।
తామస్యధర్మే యా శ్రద్ధా మత్సేవాయాం తు నిర్గుణా ॥ **27** ॥

పథ్యం పూతమనాయస్తమాహార్యం సాత్త్వికం స్మృతం।
రాజసం చేంద్రియప్రేష్ఠం తామసం చార్తిదాశుచి ॥ **28** ॥

సాత్త్వికం సుఖమాత్మోత్థం విషయోత్థం తు రాజసం।
తామసం మోహదైన్యోత్థం నిర్గుణం మదపాశ్రయం ॥ **29** ॥

ద్రవ్యం దేశః ఫలం కాలో జ్ఞానం కర్మ చ కారకః।
శ్రద్ధావస్థాఽఽకృతిర్నిష్ఠా త్రైగుణ్యః సర్వ ఏవ హి ॥ **30** ॥

సర్వే గుణమయా భావాః పురుషావ్యక్తధిష్ఠితాః।
దృష్టం శ్రుతమనుధ్యాతం బుద్ధ్యా వా పురుషర్షభ ॥ **31** ॥

ఏతాః సంసృతయః పుంసో గుణకర్మనిబంధనాః।
యేనేమే నిర్జితాః సౌమ్య గుణా జీవేన చిత్తజాః।
భక్తియోగేన మన్నిష్ఠో మద్భావాయ ప్రపద్యతే ॥ **32** ॥

తస్మాద్ దేహమిమం లబ్ధ్వా జ్ఞానవిజ్ఞానసంభవం।
గుణసంగం వినిర్ధూయ మాం భజంతు విచక్షణాః ॥ **33** ॥

నిఃసంగో మాం భజేద్ విద్వానప్రమత్తో జితేంద్రియః।
రజస్తమశ్చాభిజయేత్ సత్త్వసంసేవయా మునిః ॥ **34** ॥

సత్త్వం చాభిజయేద్ యుక్తో నైరపేక్ష్యేణ శాంతధీః।
సంపద్యతే గుణైర్ముక్తో జీవో జీవం విహాయ మాం ॥ **35** ॥

జీవో జీవవినిర్ముక్తో గుణైశ్చాశయసంభవైః।
మయైవ బ్రహ్మణా పూర్ణో న బహిర్నాంతరశ్చరేత్ ॥ **36** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం ఏకాదశస్కంధే పంచవింశోఽధ్యాయః ॥